

MODUS VIVENDI, або ПРО ЩО МОВЧИТЬ ФРОЙД

24 листопада 2025 року Аскольд Лозинський, американський юрист, экс-президент Світового Конгресу Українців, громадський діяч, публіцист написав: «Я відмовляюся втручатися в обговорення 28-пунктного мирного плану для України, спільно написаного Росією та американським державним секретарем Марко Рубіо, який сам не впевнений, хто є автором. Але брехунський маленький Марко має історію брехні з тих пір, як його батьки покинули Кубу в 1956 році, щоб втекти від Фіделя Кастро, який прибув у 1959 році. Так званий мирний план – це провал, він не заслуговує на чиюсь увагу і зрештою гарантовано нікуди не приведе. Участь України в Женеві – це дипломатія».

Тим часом народний депутат України Олексій Гончаренко дотримується іншої позиції. Відверто кажучи, дивно: «Я вважаю цей мирний договір з 28 пунктів нормальним фундаментом для закінчення мирного договору між Україною та Росією. Там є пункти, які можна підправити – по виходу з Донбасу точно. Можна їх обговорити, і можна зробити інакше. Все інше – це нормальні умови».

Генерал Валерій Залужний, колишній головнокомандувач Збройних сил України, а нині посол у Великій Британії, в ексклюзивній колонці для LIGA.net дав оцінку «швидкій» мирній угоді, зазначивши, що **політична мета Росії – повне знищення України як незалежної держави, і саме тому не варто довіряти жодним мирним ініціативам з боку Кремля.**

Цю жорстку оцінку генерала цілком поділяє Олекс Бик, письменник, військовослужбовець: «Я не читав план з 28 пунктів, бо він абсолютно ані на що не впливає. Сама ідея компромісу в умовах крайнього світоглядного антагонізму воюючих сторін – або повне безглуздя, або відверта зрада. В обох випадках вона неприйнятна. І у нас давно немає вибору. Ми змушені або битися, або зникнути, і битися, аби не зникнути. Наша історія знову зробила оберт і зайшла на повтор. Тим краще. Цього разу ми зможемо все зробити правильно. Ми вже робимо все правильно. Головне – опускати руки лише для перезарядки. Найтемніша ніч перед світанком. Освіtimo її вогнем нашої боротьби. Слава Україні!».

Суголосно звучать думки Олени Апчел, докторки філософії, режисерки, правозахисниці, молодшої лейтенантки Національної гвардії України: «Зараз, коли йдуть перемовини про

мир, я скажу так: це не може закінчитися позитивно для України. Якщо ми зупинимося на рік – це означатиме лише одне: і ми, і вони будемо готуватися до наступного удару. <...> Ми теж втомлені, але в нас немає привілею говорити про втому. Зараз є завдання. Ти або приймаш його, або на все життя стаєш емігрантом без державності».

Тому викликають подивування результати голосування, організованого інформаційною агенцією «Главком» щодо шляхів досягнення миру. Так, на запитання, чи треба Україні погоджуватися на 28 пунктів мирного плану, 39,49% учасників (6964 – кількість зареєстрованих в акції) повідомили, що план прийнятний і можна погоджуватися. 26,01% вважають, що це капітуляція і погоджуватися не можна. 25,88% зазначили: «Погодитися треба. Але не на всі пункти». 14,62% – «Не вірю в жодні плани, окрім перемоги на полі бою».

Цифри насправді дивують. Sic! «Ціллю номер один для Росії є Україна. Саме Україна з її суб'єктністю і незалежністю та усіма потенціалами, яка має стати воротами в Європу. Чи не тому сьогодні так важко знайти порозуміння щодо зупинки війни?» (Валерій Залужний).

Не менше здивування викликають результати голосування на сайті «Главкома» щодо з'ясування термінів завершення війни: «**Чи вірите ви у швидке завершення війни в Україні?**» 3 156 238 учасників голосування 54,91% переконані, що війна завершиться до кінця 2025 року. 17,13% вважають, що вона може тривати довго. 15,78% складно відповісти. Для 6,67% учасників голосування війна завершиться 2026 року, а 5,69% переконані, що завершиться вона за кілька років.

Слід зазначити, що таке формулювання питання викликає здивування. Бо вірити чи не вірити – це скоріше зі сфери метафізики. Віра – це психічний (ментальний) стан впевненості в істинності будь-чого. ЗНАТИ НАПЕВНО краще, ніж чомусь (у щось) вірити. Брак точної, аргументованої відповіді лише призводить (може призвести) до суперечки між «вірити» і «не вірити».

Наочний приклад щодо використання згаданих лексем. Вельми промовистий. У грудні 2019 року, напередодні «нормандської зустрічі», Володимир Зеленський розповідав: «Ми говорили з президентом Російської Федерації, коли повернули моряків, ми говорили з ним по телефону, але це телефонна розмова. **Я хочу побачити людину ... ми будемо говорити не в мінському форматі, не на засіданні у тристоронній групі, а будемо дивитись очі в очі з президентом Російської Федерації.**»

Через два місяці в інтерв'ю агенції «Інтерфакс-Україна» Зеленський заявив: «Я впевнений, що він мене зрозумів, дуже прозоро зрозумів. Здається, що якщо такий контакт, очі в очі, ти відразу розумієш, хто перед тобою, що за людина. Незважаючи на всі дані розвідки. Мені здається, що він мене зрозумів. І він розуміє, що треба закінчити цю війну».

«Здається» – це по суті те саме, що й «вірити». З тієї ж «бочки». Помовчимо.

27 листопада 2025 року Петро Порошенко в інтерв'ю BBC NEWS жорстко заявив: «**Жодних компромісів щодо**

національного суверенітету України, жодних компромісів щодо територіальної цілісності України, жодних компромісів щодо національної ідентичності України. Ми категорично відкидаємо ідею повернення до статусу російської колонії».

Через два дні Володимир Зеленський повідомив, що «Україна продовжує максимально конструктивно працювати з Америкою, і ми розраховуємо, що результати зустрічей у Женеві будуть зараз доопрацьовані у Сполучених Штатах... **Україна працює заради достойного миру**».

Про перемогу вже не йдеться?...

«Коли ми ведемо мову про **перемогу**, треба чесно сказати так: перемога – це розпад Російської імперії, а поразка – повна окупація України через її розпад. Все решта – просто продовження війни» (Валерій Залужний).

А це вже думка/переконавання не генерала, а українського письменника-фантаста і журналіста Яна Валетова: «**У росіян немає причин підписувати з нами мир, хіба що під тиском**. Але мир, підписаний під тиском, завжди недовговічний. При першій же нагоді вони знайдуть привід, щоб знову спробувати нас знищити. <...> Не сподівайтесь на те, що ворог зникне, випарується або несподівано зміниться. Він не зміниться – немає середовища, немає причин, немає механізмів. Нам доведеться виживати поруч з тим, хто є. І від наших з вами особистих якостей залежить виживаність і успіх країни, в якій ми живемо. Нам більше ні на кого сподіватися. Тільки на самих себе».

19 листопада 2024 року президент України у стінах перламенту повідомив: «Повністю **План внутрішньої стійкості** для нашої держави з усіма додатками буде представлений і переданий у грудні цього року. Головне – справжня стійкість для України. Тисяча днів війни. Тисяча днів, як українці дали Путіну по зубах. **Ми маємо закінчити цю війну – завершити її справедливо**. Але так, щоб навіть беззубий Путін в Україну не повернувся. Ми це повинні забезпечити».

«План внутрішньої стійкості», «достойний мир», «справедливе завершення війни», «Формула миру» Зеленського»...

Політичні евфемізми?

Штучний Інтелект «розбушувався». Він пояснює, що «**Формула миру**» Зеленського – це українська дипломатична ініціатива, що складається з 10 пунктів і запропонована для досягнення **справедливого закінчення війни** з Росією. Невже ШІ усвідомлює, що ховається за контрверсійним поняттям «справедливе закінчення війни»?

Згадаймо хронологію цього «формульного» політичного проекту. 18 вересня 2022 року президент Зеленський повідомив, що **план перемоги** повністю підготовлений. Через два дні уточнив, що план розрахований на швидкі рішення партнерів з жовтня по грудень 2024 року. 11 жовтня 2022 року «формула миру» була вперше презентована в Індонезії українським президентом під час саміту «Групи двадцяти».

Наприкінці 2023 року завершилась робота над «**Маніфестом сталого миру**» – своєрідним сценарієм розвитку світу після перемоги України. Над цим документом працювали десятки українських публічних інтелектуалів та громадських діячів...

Який результат? Послухаймо Валерія Залужного: «У той час, коли західні політики перебували у полоні власних ілюзій, вимальовували рожеві сценарії чи підігравали один одному, розмірковували про відбудову України, а їхні експерти в унісон з українськими колегами малювали майбутні вибори в Україні, лінія бойового зіткнення

впевнено рухалася у бік Дніпра, а вже сьогодні – й у бік Запоріжжя та Харкова».

Аби просувати/рекламувати «**Формулу миру**» Україна впродовж 2023-2024 рр. організувала її презентацію у Данії, Саудівській Аравії, Мальті та Швейцарії.

Після першого Саміту миру, що відбувся 15-16 червня 2024 року в Швейцарії, 94 країни та організації приєдналися до спільного комюніке саміту, яке, однак, стосувалося лише 3 з 10 пунктів згаданого документу.

У липні Володимир Зеленський зрештою сказав: «**Я вважаю, що не всі території треба руками відвоювати, і не всі території треба відвоювати зброєю**. Я вважаю, що на це можна витратити багато часу і багато людей. І я вважаю, що це не дуже добре. І тому, я вважаю, дипломатично можна відвоювати свої території. **Для цього ми, чесно кажучи, і будували Формулу миру. Коли можна політично тиснути всім світом на Путіна**».

Ефективно тиснути (політично й економічно) не вдалося. У висліді вигулькнули злочасні 28 пунктів «мирного ультиматуму», нашвидку спартоленого російсько-американськими девелоперами – спецпредставником Трампа Стівом Віткоффом та зятем американського президента Джаредом Кушнером, брутальними шахраями від політики. Гейби «солодка парочка Twix».

Ще раз обміркуймо застереження Валерія Залужного: «**Україна є у надскладному становищі, де за швидким миром точно стоятиме лише нищівна поразка і втрата незалежності**. <...> Ми, українці, звичайно, прагнемо повної перемоги – розпаду Російської імперії. Але не можемо й відкидати варіант довгострокового (на роки) припинення війни, бо саме це надто поширений в історії воєн спосіб їх завершення».

Йдеться не про досягнення «справедливого миру» чи «достойного завершення війни» – химерних словосполучень, легковажно запущених у політичний вжиток. Настав час формування *modus vivendi* – способу життя противборчих сторін. Завдання це надскладне, зважаючи на бекграунд супротивника. Без власного чіткого політичного бачення/розуміння воєнно-політичної ситуації «спосіб життя» може перетворюється на «спосіб смерті». Про це українським дипломатам слід не забувати, пам'ятаючи з яким підступним ворогом мають справу.

27 листопада американці відзначили День подяки. До цієї дати, за словами Дональда Трампа, Україна мала підписати документ щодо завершення війни. Не сталося, бо не склалося. Причин багато.

29 листопада українська делегація на чолі з Секретарем РНБО Русленом Умеровим вилетіла до США на нові переговори. Як заявив Зеленський, «**завдання чітке – оперативно та змістовно готувати визначення кроків для закінчення війни**». Інакше кажучи, під час візиту до США будуть доопрацьовані результати перетракцій у Женеві.

Акурат 105 років тому, 26 листопада, командири частин Окремої кінної дивізії на чолі з генерал-хорунжим О. Омеляновичем-Павленком склали меморандум Командувачу Армії УНР: «**Бачачи повне небажання Великих Держав рахуватися з сучасними представниками України, ми пояснюємо це тим, що репрезентували і репрезентують Україну, а також керують її справами особи, котрі не мають імені в дипломатичних кругах і не мають достаточного досвіду та освіти для керування Державою...**».

Помовчимо?

Олег К. РОМАНЧУК

27 листопада 2025 року